

КОНЦЕПТУАЛНИ ВИЖДЕНИЯ НА НАТО ЗА БЪДЕЩОТО ПРОТИВОПОСТАВЯНЕ И РАЗВИТИЕТО НА ВОЕННИЯ ИНСТРУМЕНТ НА МОЩТА

подполковник д-р Николай Недялков
Военна академия „Г. С. Раковски“

Абстракт: В статията е представен един от аспектите на процеса на трансформация и адаптация на НАТО към средата на сигурност след анексирането на Крим от Руската Федерация през 2014 г. – концептуалното развитие на съюзния военен инструмент на мощта в контекста на бъдещото противопоставяне. Разгледани са новоприетите в този период основни стратегически документи, като е акцентирано на Ключовата концепция на НАТО за водене на бойни действия и нейното отражение върху някои схващания за колективната отбрана на Алианса.

Ключови думи: НАТО; колективна отбрана; среда на сигурност; концепция; трансформация; противопоставяне

I. Въведение

От своето създаване през 1949 г., НАТО се утвърждава като най-успешният политико-военен съюз, гарантиращ свободата и сигурността на своите държави членки чрез политически и военни средства. Алиансът приоритетно се ангажира с дипломатическо и мирно разрешаване на въз-

никнали спорове и справяне със заплахи за сигурността и само когато те бъдат изчерпани може да ангажира военен потенциал за разрешаване на възникнала криза, независимо дали в контекста на колективната отбрана или в отговор на кризи извън член 5 от Северноатлантическия договор.

За да остане адекватен на съвременните предизвикателства, в стремежа си да постига своите цели, Алиансът извършва непрестанен процес на трансформация и адаптация, съобразен с външната среда, но и воден от собствените си амбиции за успех. С развитието на новите технологии и тяхното все по-широко използване и влияние върху сигурността, страните от НАТО и техните партньори са принудени да преосмислят цялостно подхода си към подготовката, създаването и развитието на способности, с които да защитават интересите си.

От 2014 г. НАТО стартира цялостен процес на преосмисляне на начина, по който възприема стратегическото противопоставяне, а наред с това и принципите и формите на използване на военния инструмент на мощта за реализиране на стратегическите си цели. В контекста на цялостната визия „НАТО 2030“⁴¹ са приети серия от документи включително и нова Стратегическа концепция (2022 г.). Разделени в девет приоритетни области, усилията на НАТО целят затвърждаване на позицията на Алианса като водеща организация в областта на сигурността и отбраната и за категоричната защита на населението и територията на своите членове.

Успоредно на политическия процес по определяне на визията за развитие на НАТО за следващото десетилетие и предизвикателствата пред сигурността, очертани в Стратегическата концепция, през 2019 г. началниците на отбраната на страните членки приемат последната Военна стратегия на Алианса, с която се предефинира начинът на мислене относно бъдещите заплахи и военните аспекти на средата и противопоставянето. За прилагането на военната стратегия са приети две концепции – Концепция за възпиране и отбрана на Евроатлантическата зона от 2020 г. (NATO's Concept for Deterrence and Defence of the Euro-Atlantic Area, DDA), насочена към близкото бъдеще в контекста на защитата на Евроатлантическата зона и Ключова концепция на НАТО за водене на бойни действия от 2021 г. (NATO Warfighting Capstone Concept, NWCC), с която се дефинират характеристики на бъдещето противопоставяне и средата на сигурност към 2040 г. С втората концепция амбицията на НАТО е да представи описание на бъдещето и начина на развитие на бойните действия, като основната цел на Алианса е тези бойни действия да се водят по наложените от него правила.

II. Военната стратегия на НАТО – същност, перспективи и взаимовръзки с концептуалните документи на Алианса

Военната стратегия е научна област, която изучава законите за възникване на войната, закономерностите за воденето на война и принципите за развитие на самата стратегия. (Bogdanov et al. 2018, p. 34)

В съвременните условия войните и конфликтите се развиват, без да е ясно кога са постигнати условията за успех, а самите военни действия са предшествани от дейности по дезинформация, кибератаки, организирана престъпност и други инструменти на хибридно противоборство, които често остават дори незабелязани. Целта е да подкопаят институциите и политическите процеси на противника, с което се влияе директно и индиректно на единството и волята му да се противопостави.

За да повиши нивото си на подготовка и адаптация към спецификите на средата на сигурност, НАТО разполага с напълно нов комплект от стратегически документи, от които най-цялостно може да бъде разбрана и възприета стратегическата перспектива на съюза. От тези стратегически документи два се определят като основни, като е необходимо те винаги да бъдат разглеждани заедно (Lindley-French 2022). Единият е Стратегическата концепция на Алианса, приета през 2022 г. в Мадрид, която е четвъртата поред след края на Студената война. Документът има за цел да определи визията за развитие на НАТО за следващото десетилетие. Наред с това дефинира и предизвикателствата пред сигурността за съюзниците и очертава политическите и военни задачи, които трябва да бъдат изпълнени, за да се отговори ефективно на тези предизвикателства. Стратегическата концепция от 2022 г. потвърждава главната цел на Алианса – да гарантира колективната сигурност и отбрана. Тя потвърждава и надгражда трите основни задачи на НАТО – възпиране и отбрана, превенция и управление на кризи, сигурност чрез сътрудничество.

Вторият документ е Военната стратегия на НАТО (класифициран), който е приет от началниците на отбраната на страните членки през 2019 г. и в последната му версия представя значителна промяна във военната стратегическа мисъл на Алианса.

Развитието на военната стратегия се дължи основно на развитието на практиката по време на война. Като документ с високо ниво на класификация, военната стратегия представя най-общо как военният инструмент на сила предвижда средата, заплахите и противоборството, и същевременно какви задачи трябва да бъдат изпълнявани за постигането на стратегиче-

ските цели на Алианса. Военната стратегия на НАТО от 2019 г. подчертава две основни характеристики, присъщи на стратегическата среда на сигурност – стратегическата конкуренция/противопоставяне и всеобхватната нестабилност (Hall & Sandman 2021). Също така идентифицира Русия и тероризма като заплахи пред НАТО, с основен фокус върху възпирането на потенциална руска агресия.

Друг основен момент в стратегията от 2019 г. е осъзнаването на необходимостта НАТО да премине от състояние на отговор при зараждаща или развила се криза към състояние на конфронтиране и противодействие на заплахите чрез развиване на общ капацитет и способности за противопоставяне и възпиране във всеки един момент и случай.

За прилагане на военната стратегия са приети двете гореспоменати концепции – Концепция за възпиране и отбрана на Евроатлантическата зона (DDA) и Ключовата концепция на НАТО за водене на бойни действия (NWCC).

Концепцията за възпиране и отбрана на Евроатлантическата зона (DDA) предоставя единна и съгласувана рамка за възпиране и отбрана срещу основните заплахи пред Алианса във всички оперативни домейни. Също така повишава готовността на НАТО за справяне с предизвикателствата чрез подобряване на предварителното планиране срещу потенциални кризи и конфликти. DDA дава рамката за разработване на стратегически, специфични за дадена област и на регионални военни планове, за да подобри способността на Алианса да реагира на всякакви заплахи.² Концепцията надгражда идеята за възпирането, и го представя като активна дейност на противопоставяне на вражески действия, а не само за тяхното предотвратяване. Също така възпирането трябва да бъде ясна демонстрация на способността за отбрана чрез пълното и едновременно контролиране на петте оперативни домейна (области) за водене на бойни действия.

Ключовата концепция на НАТО за водене на бойни действия (NWCC) е втората стъпка в процеса на операционализирането на Военната стратегия на Алианса. Тя представлява дългосрочната визия на съюза за развитие на воденето на бойните действия. Хоризонтът ѝ е 20 години, като отчита бъдещите характеристики на противопоставянето и средата на сигурност. Концепцията очертава пет императива, с помощта на които да се осигури успеха на НАТО – когнитивно превъзходство, междудомейново (cross-domain) командване, влияние и проекция на мощта, интегрирана многодомейнова (multi-domain) отбрана, многопластова устойчивост.³

III. Относно ролята на Ключовата концепция на НАТО за водене на бойни действия (NWCC) в процеса на трансформиране на военния инструмент на Алианса

Ключовата концепция на НАТО за водене на бойни действия (NWCC), приета през 2021 г. от началниците на отбраната на страните, членки на Алианса, е принос към усилията да се подобри възпирането и отбраната и предоставя визия за поддържане на военното предимство и постоянното адаптиране на военния инструмент на сила до 2040 г., отчитайки тенденциите в развитието на средата на сигурност. Понастоящем сме свидетели на драстични промени в средата на сигурност в регионален и световен мащаб. Хибридните и кибер заплахи, тероризмът, надпреварата за ресурси и икономическа доминация, пандемии и климатичните промени са само част от предизвикателствата, пред които Алиансът е изправен.

Променящата се среда на сигурност поставя под въпрос сегашния и бъдещ успех на НАТО в постигане на основните си задачи. Отбранителната същност на Алианса не се променя, но с изменението на средата се налагат нови изисквания към начина на мислене и вземане на решения, организационната структура и начина на действие от страна на съюза. Последната стратегическа концепция на НАТО, която описва визията на съюза за следващото десетилетие, предизвикателствата пред сигурността, политическите и военните задачи, които трябва да изпълни, за да ги разреши, определя Русия и терористичните организации като източници на заплаха за сигурността пред страните членки, а Китай – като фактор, който ще има все по-нарастваща роля и влияние върху сигурността на НАТО. Индиректно, но значително влияние върху сигурността ще имат и фактори като демография, климат, преразпределение на ресурси и здравни кризи.

Докато оперативната среда се разраства извън чисто военния аспект, където различни актьори преследват своите интереси и цели чрез различните инструменти на мощта, новите технологии играят все по-съществена роля в подпомагането и развитието на този процес. На фона на тази обстановка, за да постига стратегическите си цели, НАТО трябва да насочи усилия в това да бъде проактивен, да повишава свързаността между всички елементи и нива на управление, а също така и да действа изпреварващо. Определящо за продължителния успех на НАТО е балансирането на усилията на военния инструмент на сила в трите контекста – формиране на средата на сигурност⁴, противопоставяне⁵ и бойно използване.

Организации, като ООН и Европейски съюз, а също така и партньорски нации и индустрията ще имат положително въздействие върху средата на сигурност, което е от съществено значение за отговора на Алианса на бъдещите предизвикателства пред сигурността.

В тази сложна и трудно предвидима среда, лидерите от НАТО чрез NWCC правят опит да поставят приблизителни рамки на модела на бъдещото военно противопоставяне и на вариантите за неговото отражение на използването на военния инструмент на мощ.

Ясно е, че несигурността е основна характеристика на бъдещата среда на сигурност и предвиждането на начина, по който бъдещата война би се водила е трудна задача. Геополитически, обществени, технологични, икономически, екологични и военни фактори ще предопределят нейния характер и начина, по който участниците ще се съревновават. Алиансът трябва да предвижда и да се адаптира към нови рискове за сигурността, като същевременно запазва фокуса си върху възпирането и отбраната и успешните и ефективни сътрудничества.

NWCC предоставя съгласувателна рамка, в която всички, които споделят ценностите и интересите на НАТО, да се ангажират в трансформирането и изграждане на бъдещия военен инструмент на сила. Този процес се формира както от способностите и вероятните бъдещи действия на потенциалните противници, но също така има и вътрешен характер, определен от собствените амбиции за продължителен успех на Алианса. Концепцията предоставя и рамка за фокусиране и синхронизиране на усилията за изграждане на военно превъзходство и оформяне на оперативната среда.

NWCC е съществен елемент от цялостното преосмисляне на военните цели на Алианса, и методите и начините за тяхното достигане в рамките на визията „НАТО-2030“ (наред с Военна стратегия на НАТО от 2019 г. и Концепцията за възпиране и отбрана на Евроатлантическата зона от 2020 г.). В ролята си на документ, който е насочен към бъдещето, NWCC описва средата на сигурност към 2040 г., формите и методите за водене на бойни действия и областите, в които следва да бъдат фокусирани и синхронизирани усилията за бъдещото развитие на военната мощ.

Критични фактори за развитието на военния инструмент на мощта

Военният инструмент на мощта в бъдеще трябва да бъде готов да води бойни действия, изцяло базирани на използването, обработката и анализа на *цифрови данни* и споделяне на информация от всички възможни из-

точници. Това поставя огромни изисквания към сигурността и качеството на тази информация, както и към подобряването на обработката, за да се постигне извършване на усъвършенстван анализ в рамките на процесите на вземане на военностратегически решения.

Усилията на НАТО да поддържа своята *технологична преднина* пред останалите трябва да бъдат изрично насочени към по-ефективно разпознаване на нововъзникващи и разрушителни технологии, които могат да подпомогнат военните действия и същевременно – към осигуряване на отбранителен капацитет срещу използването на тези технологии от противника. Съюзниците трябва да повишават непрекъснато нивото на споделяне на технологична разузнавателна информация и такава, свързана с новите научни и промишлени разработки навсякъде по света, за да може да се идентифицират областите за постигане на потенциално превъзходство и технологично предимство.

В този смисъл те трябва да обмислят изграждането на *усъвършенствани системи за набиране, подбор, обучение, повишение и задържане на личния състав*, които да подпомогнат назначаването на правилните хора с правилните умения на правилните длъжности. Алиансът и съюзниците се нуждаят от командири и личен състав, които са в състояние да се справят в бъдещата сложна оперативна среда, която ще изисква по-бързо анализиране и взимане на решения, и ще е дигитално преопределена.

Упоритата и целенасочена подготовка е в основата на развитие на бъдещия военен потенциал на НАТО. Към това трябва да се добави и разработването и използването на комплексни сценарии за учения, на база на които да се определят варианти за отговор и да се проиграва процеса на вземане на решение. В тези учения все по-интензивно трябва да бъдат използвани софтуерни решения и нови технологии, чрез които моделирането и симулациите да ускоряват постигането на високоефективен краен резултат.

Ключово за развитието на военния инструмент на мощта е и *постигането на по-добра интеграция във възможно най-ранен етап* с партньори, заинтересовани страни, недържавни участници, международни организации, неправителствени организации, цивилен сектор и индустрия. Военният инструмент на мощта има всички предпоставки чрез своята гъвкавост и командна структура, както и чрез провеждане на консултации с политическите власти, да има водеща координираща роля в един глобален подход към защитата на интересите на Алианса.

IV. Концептуални виждания на Алианса за бъдещото военно противопоставяне

Противопоставянето може да се проявява в различни форми – от чисто конвенционален военен сблъсък с висока интензивност, през анти-терористични операции, до противопоставяне в киберпространството. Тъй като рисковете за сигурността и естеството на военно противопоставяне се променят, съюзниците от НАТО следва да адаптират своите военни способности. Конфликтите в Украйна и в Ивицата Газа са ярък пример, че пълномащабен военен сблъсък все още е възможен както между национални държави, така и между държавни и недържавни субекти.

След атаките от 11 септември 2001 г. срещу Съединените щати, НАТО се съсредоточава върху борбата с тероризма и източниците на нестабилност извън зоната на отговорност в Европа. С руската анексия на Крим през 2014 г. започва началото на промяната в приоритетите на НАТО, а с това и военното прегрупиране на източния фланг на Алианса.

След всички тези събития Алиансът преосмисля начина, по който ще реализира своите цели и задачи. С Военната стратегия от 2019 г. и свързаните с нея концепции, НАТО изцяло предефинира начина, по който реализира своята основна задача – колективната отбрана, а именно преминаването от реактивен към проактивен подход.

Оперативната среда

Военната стратегия на НАТО очертава стратегическото противоборство, повсеместната нестабилност и стратегическите предизвикателства като основни характеристики на бъдещата среда на сигурност, които от своя страна ще проявяват устойчив характер и ще продължат да се задълбочават.

Русия, терористичните организации, Китай, Иран, Северна Корея имат няколко възможни варианта за стратегическо развитие през следващите 20 години. Те ще влияят на средата на сигурност по начин, чрез който да постигат своите интереси, което от своя страна представлява риск за световния ред основан на правила. Непрекъснатото наблюдение и проучване развитието на потенциалните противници и други участници (включително техните стратегии, подход към водене на война, оценка на планове и намерения, развитие на способности им) са от съществено значение за способността на Алианса да формира проактивно стратегическата среда, да развива собствените си способности и да променя пътищата на развитие на други участници.

От изключителна важност е да се изясни как съюзният военен инструмент на мощта ще трябва да действа в една изключително комплексна многопространствена оперативна среда. Докато фундаменталната природа на войната не се променя, нейният характер се развива с течение на времето, с което, от своя страна, трябва да се развива и подходът за водене на бойни действия. Разбирането на схващанията за бъдещите бойни действия е ключово за изискванията за развитието и използването на военния инструмент на мощта към 2040 г.

NWCC дефинира следните основни *характеристики*, които ще оказват влияние върху бъдещото военно противопоставяне:

– Нарастващ брой актьори – държавни и недържавни, които ще указват все по-голямо влияние и ще се съревновават за влияние, включително и срещу политическите и военни стратегически цели на Алианса;

– Многозначност в отношенията – в търсене на своите интереси, потенциалните противници ще правят опити за негативно въздействие върху страните членки (например в киберпространството), но същевременно ще търсят сътрудничество (например търговия, контрол на въоръженията и др.);

– Размиване на границите между политическите и военните дейности, между стратегически, оперативни и тактически нива, между настъпателни и отбранителни действия, между тези в зоната и извън зоната на отговорност на НАТО.

Всички тези фактори се отразяват пряко на военния инструмент на мощта и схващанията за колективна отбрана на НАТО. Докато конвенционалните военни конфликти са напълно реални и така ще бъде в близко бъдеще, *необходимото време за вземане на решение* ще бъде предизвикателство пред настоящите и бъдещи командири. Затова е необходимо осъзнаване и промяна в подхода на командирите към *съвместните функции* за водене на бойни действия.

Наред с предизвикателствата, свързани с бъдещата оперативна среда и водене на бойни действия идват и възможностите пред военния инструмент, в т.ч. и чрез използване на *нововъзникващите технологии с разрушителен потенциал*. Те биха могли да допринесат за успешното синхронизиране на усилията както между всички инструменти на националната мощ, така и с други участници, които споделят сходни цели и интереси. По този начин ще се постигне повишаване на синергията и разбирането за средата, и ще се максимизира ефективността от използването на военния инструмент на мощта.

Развитие на военното противопоставяне и въздействие върху колективните способности

Развитието в начина на военно противопоставяне и направените инвестиции в отбранителни способности днес ще оформят бъдещата оперативна среда. Затова НАТО трябва да изгради своя дългосрочна визия как иска да се развие това бъдещо военно противопоставяне. Този процес зависи от една страна от заплахите и пътищата на стратегическо развитие на потенциалните противници на Алианса, а от друга – от собствените амбиции за успех. С изграждането на дългосрочна визия НАТО ще създаде и оформи правилата, по които военното противопоставяне ще се случва, а също и възможността да оформи оперативната среда по изгоден начин. Към настоящия момент, подходът към военното противопоставяне е свързан с модернизирването и адаптирането на наличното състояние в отговор на действия на потенциалния противник. Чрез NWCC военните лидери на НАТО променят подхода, залагайки на проактивното отношение към колективната отбрана, с активно търсене и прилагане на преимуществото, което да доведе до крайния успех.

V. Заключение

Отправяйки поглед към бъдещата стратегическа среда на сигурност, можем да твърдим, че увеличаването на скоростта, с която се случват промените е единствената сигурна характеристика. Това се налага на първо място от развитието на технологиите и тяхното непрекъснато внедряване във всички сфери на живота. Технологиите са застъпени във всички стратегически документи, с които НАТО представя своите перспективи за близкото и далечно бъдеще, в т.ч. и противопоставянето. За политико-военен съюз от над 30 държави балансираното технологично развитие ще е предизвикателство, което няма да бъде преодоляно лесно.

Военната стратегия на НАТО, Концепцията за възпиране и отбрана на Евроатлантическата зона и Ключовата концепция на НАТО за водене на бойни действия са основният пакет документи, с който се стартира промяната в стратегическото военно мислене на Алианса, касаеща преминаване от реактивно състояние за отговор на кризи към проактивно състояние на възпиране и отбрана, от превенция към противопоставяне, както и за схващанията за началото на конфликта, а именно, че конфликтът се заражда в мирно време, а не при наличие на криза.

За да се получи качествена трансформация в начина на функциониране на военния инструмент на мощта и то съгласувано между членовете

на Алианса, ще са необходими време и средства. А за да постигне успех този процес, политическите и военните лидери трябва да изразяват по-ясно стратегическите си намерения и да увеличат прозрачността, за да е разбираемо какво се случва и какво следва да се случи, като по този начин ще бъде постигната и необходимата обществена подкрепа и разбиране.

БЕЛЕЖКИ

1. NORTH ATLANTIC TREATY ORGANIZATION, 2021. *NATO 2030, Factsheet, June 2021, p. 1*. NATO Public Diplomacy Division (PDD) – Press & Media Section [online] Available from: <https://www.act.nato.int/wp-content/uploads/2023/05/2106-factsheet-nato2030-en.pdf>. [viewed 19.05.2024].

2. NORTH ATLANTIC TREATY ORGANIZATION, 2024. *Deterrence and defence*. NATO [online] Available from: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_133127.htm. [viewed 21.07.2024].

3. NORTH ATLANTIC TREATY ORGANIZATION, 2023. *NATO Warfighting Capstone Concept*. NATO Allied Command Transformation. [online] Available from: <https://www.act.nato.int/wp-content/uploads/2023/06/NWCC-Glossy-18-MAY.pdf>. [viewed 11.04.2024].

4. Формирането създава условия за възникване на възможности и активно се стреми да се възползва от тях в момента на възникването им, за да повлияе положително на различните участници и да ограничи или да наложи избора на противниците, като по този начин изгради или увеличи предимството си пред тях.

5. Оспорването е постоянен, широкообхватен подход за повторно придобиване на предимство пред противниците и осуетяване на опитите за изграждане на предимство от тяхна страна срещу Алианса.

ЛИТЕРАТУРА

БОГДАНОВ, Б.; ДИМОВ, Г.; УРУМОВ, Н.; НЕДЯЛКОВ, Н.; МИХОВ, Т.; СОТИРОВ, И. & ПЕТКОВ, П., 2018. *Основи на военната стратегия*. София: Военна академия „Г. С. Раковски“. ISBN 978-619-7478-03-7.

HALL, J. & SANDMAN, H., 2021. NATO and the Future Character of Warfare. Strategic Update. *LSE ideas, September 2021*. [online] Available from: https://eprints.lse.ac.uk/114502/1/Hall_nato_and_the_future_of_warfare.pdf. [viewed 12.06.2024].

LINDLEY-FRENCH, J., 2022. NATO's Clint Eastwood Doctrine. *The Alphen Group*. [online] Available from: Available on: <https://thealphengroup.com/2022/07/06/natos-clint-eastwood-doctrine/>. [viewed 19.05.2024].

REFERENCES

BOGDANOV, B.; DIMOV, G.; URUMOV, N.; NEDYALKOV, N.; MIHOV, T.; SOTIROV, I. & PETKOV, P., 2018. *Osnovi na voennata strategiya*. Sofia: Voenna akademiya “G. S. Rakovski”. ISBN 978-619-7478-03-7. [in Bulgarian].

HALL, J. & SANDMAN, H., 2021. NATO and the Future Character of Warfare. Strategic Update. *LSE ideas, September 2021*. [online] Available from: https://eprints.lse.ac.uk/114502/1/Hall_nato_and_the_future_of_warfare.pdf. [viewed 12.06.2024].

LINDLEY-FRENCH, J., 2022. NATO's Clint Eastwood Doctrine. *The Alphen Group*. [online] Available from: Available on: <https://thealphengroup.com/2022/07/06/natos-clint-eastwood-doctrine/>. [viewed 19.05.2024].

NATO CONCEPTUAL VIEWS ON FUTURE CONFRONTATION AND THE DEVELOPMENT OF THE MILITARY INSTRUMENT OF POWER

Abstract: The article presents one of the aspects of the process of transformation and adaptation of NATO to the security environment after the annexation of Crimea by the Russian Federation in 2014 – the conceptual development of the Alliance's military instrument of power in the context of future confrontation. It examines the major strategic documents newly adopted in this period, focusing on NATO Warfighting Capstone Concept and its impact on some perceptions of Alliance collective defence.

Keywords: NATO; collective defence; security environment; concept; transformation; future confrontation

LTC Dr. Nikolay Nedyalkov

ORCID iD: 0000-0001-6462-1859

National Security and Defence Faculty

Rakovski National Defence College

82, Evlogi i Hristo Georgievi Blvd.

1504 Sofia, Bulgaria

E-mail: n.nedyalkov@rndc.bg